

EDITORIAL

Punt d'encontre

En el numero anterior saludavem la presentació d'una iniciativa denominada **Convenció Valencianista Valencianisme2012**. Si a priori l'idea era interessant, esta primera impressió se confirma al llegir la filosofia que l'inspira, segons l'exponen els organitzadors en un text de presentació en la web www.valencianisme2012.com.

D'est escrit extraem una idea sobre la que volem reflexionar. Expliquen els responsables que u dels problemes del valencianisme es "la falta d'un ideari clar en el que identificar el terme 'valencianisme'", i que esta indefinició fa que molts utilisen este terme a pesar de que "en absolut assumixen uns minims que garantisquen l'independència sociocultural dels valencians".

Trobem un estret vincle entre esta idea i la falta d'unió del valencianisme.

No es precis fer massa esforç de memòria per a recordar les contínues crides per l'unitat, crides que tambe des d'estes pàgines hem fet en mes d'una ocasió. Si este es un anheli tan comú, ¿per qué es tan difícil de conseguir?

Provablement eixa falta de definició del terme "**valencianisme**" siga una de les causes mes importants. En son molts els que s'autonomenen valencianistes i, no obstant, està clar que les seues formes de pensar son molt diferents. Aixina, a lo llarg de les últimes dècades (per no anar-nos-en mes llunt) qualsevol que fera una simple declaració d'amor a lo valencià s'ha permès posar-se l'etiqueta de **valencianista**. I això inclús si eixa declaració d'amor era contradita per les seues accions, cosa la mes habitual quan dels nostres representants polítics es tracta.

Pero encara que l'apreci i la preocupació siguen sincers, no es eixe apreci per lo propi lo que defineix a un valencianista, sino la concepció mateixa del **fet valencià**. I aci

hi ha dos postures clares. Per un costat estan els que arrossegueuen el llastre d'un **su-cursalisme** acomplexat, de manera que no poden entendre lo valencià sino com un aspecte d'una realitat superior, i per un altre estan els que valoren el fet valencià en **plenitud**, sense cap classe de subordinació.

D'una forma mes concreta, es el límit de la seua **reivindicació**, o mes be la direcció de la mateixa, lo que marca la diferència. Uns clamen contra les ingerències d'una direcció, pero callen o colaboren en les de l'atra; estos son els "**anti**", anticatalanisme o antiespanyolisme, i abdos s'autocalifiquen de valencianistes; pero només els que rebugen qualsevol classe de pressió, vinga d'a on vinga, haurien de mereixer eixe títol, i no perque siguen "anti" tot, sino al contrari, perque per damunt de tot son "**pro**" valencians. No obstant, l'assunt no es tan senzill, perque eixa defensa de lo valencià els fa posicionar-se contra les ingerències i, per tant, coincidir en part -ara en una, ara en una atra- en les dos classes de "anti"; i d'esta manera els límits se difuminen i sorgeix la confusió.

Este es l'embroll que hauria de desenredar la **convenció**. U dels embrolls, perque el valencianisme ha patit tantes agressions, i de tantes classes, que no es l'ideològic l'únic problema al que ha de fer front; tambe estan els **recels** i les suspicàcies, quan no els **personalismes**. Confiam que una atra de les idees que s'exponen en la web susdita, la de crear eixe ideari comú "de manera colectiva", buscant "l'acort mes ample possible", siga el remei que reclama la malaltia.

En el bon fer dels responsables i en la bona voluntat de tots se pot conseguir que d'este **punt d'encontre** sorgeixca el nou valencianisme que el segle XXI estava reclamant.

LA CITA

Es entre els cansats de demores i enredros, entre els decidits a actuar aci i ara que lluirà, radiant, el sol dels nostres somis sempre que la nostra voluntat se fonga en una sola.

Émile Armand

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **PUNT D'ENCONTRE**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **FIRA DEL PORRAT DE SANT ANTONI D'OLIVA**
- 3
- FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LIX): **PARLEM DEL CARABASSÍ**
- CRONICA: **PRESENTACIÓ DE LA VEU DEL ROGLE**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **APUNTS LLITERARIS SOBRE PINTURA VALENCIANA**
- 4
- PASSATEMPS
- CANÇÓ DE NADAL: **BALL DELS "REIXOS"**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Ya saben que una pel·lícula de Hollywood anticipava la fi del món per al 2012. Pero per si acas estaven equivocats, faça fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts. (Sí, ya sabem del rigor d'eixe temple de la ciència que es Hollywood, pero inclús els millors s'enganyen.)

ACTIVITATS CULTURALS GINER DE 2012

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Cardona Vives

C/ En mig, 23-9º-27ª. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

GAV (Grup d'Accio Valencianista)

C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

LRP (Lo Rat Penat)

C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellaner 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

9 Gin (dilluns) 17:30 h. Salo d'Oci de l'Ateneu Mercantil de Valencia. Pça. de l'Ajuntament, 18. Valencia C.

CONFERENCIA: Mª Dolores Pardo parlarà sobre Germana de Foix.

(Mª Dolores Pardo col·laborarà en el numero 29 de *Rogle*)

10 Gin (dimarts) 20 h. Salo d'Actes de la RACV.

PRESA DE POSSESSIO i entrega de medalla com a **Academic d'Honor** de Anfos Ramon i García.

+Info: **RACV**

20 Gin (divendres) 22:00 h. Teatre Principal. Valencia C.

CXXVIII JOCS FLORALS de la Ciutat i Regne de Valencia

Sera proclamada Regina del certamen la Sra. Dª Ampar Vicent i García.

+Info: **LRP**

26 Gin (dijous) 20:00 h. Seu del GAV.

PRESENTACIO del llibre: *El racisme del nacionalisme catalán*. Participa Rafael Manzano.

+Info: **GAV**

26 Gin (dijous) 19:30 h. Salo d'Actes de la Notaria "Arias/Frías/Serrano-Notarios" (Castalia Iuris). Pça. Cardona Vives, 10. Castello.

CONFERENCIA: Arturo Esteve: "*Callejeando por Castellón*".

+Info: **Cardona Vives**

29 Gin (dumenge)

EXCURSIO a Valencia C. Visita a la Valencia Vicentina i al Museu de BB. AA. Sant Pio V. Eixida: Plaça Fadrell (Castello) a les 9:00h. Tornada des de Valencia C., aprox. 19:30 h.

+Info: **Cardona Vives**

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

PATRIMONI VALENÇÀ

MªA.M.C.

Fira del Porrat de Sant Antoni d'Oliva

Passades les festes de Nadal i dels Reis, la celebració per excel·lència en este mes de giner, el dia 17, es la de **Sant Antoni Abat**. Mes allà de les mes conegudes, com la Foguera de **Canals** o la Santantona del **Forcall**, son molts els pobles que se sumen ad esta festa, molt estesa a lo llarc i ample de la geografia valenciana.

L'orige d'esta festivitiat se troba en l'Edat Mija, época en la que eren molt freqüents les intoxicacions produïdes per menjar seguit pa de centeno, el

CARRER DE LA CORBELLA.
CENTRE HISTORIC D'OLIVA

qual estava contaminat per un fong que provocava la malaltia coneguda en el nom de "**febra de Sant Antoni**", o "**foc de l'infern**". Els flares de la **Orde de Sant Antoni** se dedicaven exclusivament a cuidar ad estos malalts. Estos flares se distinguen de les altres ordens per portar en l'habit, en el pit, una lletra **T** blava. Es en recòrd d'este "foc" que en l'actualitat s'alcen fogueres la vespra del dia de la festivitiat.

Deperent de la localitat, esta festa se commemora organisant també mercats populars, els coneguts en el nom de "**El porrat de Sant Antoni**"; tal com ho arreplega una dita popular que diu "**Dels porrats de giner, Sant Antoni es el primer**".

Un porrat es, en general, una fira tradicional valenciana que es celebra normalment baix l'advocació d'un sant; se caracterisen per la venda de productes tradicionals, dolços i fruits secs. Son freqüents en els nostres pobles, pero constituïxen una costum especialment arrelada en les comarques de **La Safor** i la **Marina Alta**. En el cas dels dedicats a Sant Antoni Abat, o **Sant Antoni del porquet**, patro dels animals, l'orige migeval d'estes fires també el trobem en la veneració que les societats agrícoles tenien als sants als que pregaven per a conseguir bones collites i la fertilitat dels seus animals, com ocorre

en **Oliva** en l'instal·lació del seu tradicional porrat, un mercat itinerant que s'ubica en la **plaça de Sant Roc** i en el qual en multitud de paradetes es poden adquirir fruites confitades, pomes en caramels, martells de sucre... En Oliva comença, precisament, la "**Ruta dels Porrats**" que, organizada

per la **Mancomunitat de Municipis de La Safor**, recorre els porrats que a lo llarc de l'any celebren diverses localitats d'esta comarca.

També existia d'antic en Oliva una altra tradició, la de les **Calderes d'arros caldós** (arros en fesols i naps), menjar típic de la zona per als dies de mes fret de l'hivern. Estes calderes se preparaven per a donar de menjar als pobres i necessitats de la localitat. Antiga-

ment se cuinava arros caldós en uns grans perols en el **barri del Raval**. Esta tradició de segles fa uns anys que ha segut recuperada per la **Comissió de Festes de Sant Vicent** i ha passat a formar part de la festa, repartint-se debades una infinitat de racions a propis i forasters. L'Ajuntament instala taules i cadieres en el **carrer Sant Vicent** per a la degustació. Est acte, junt en l'apertura del porrat i el mercat migeval i les actuacions dels grups de danses (moixaranga) i músics de la localitat, atraccions de circ, malabaristes, equilibristes, contacontes, porritos, cetreria, passacarrers etc, son el punt de partida de la festa, que comença la fi de semana mes proxima al dia 17. Pel

mati te lloc la competició del **Tirasset**, que prova la força de les cavalleries arrossegant pes.

El dumenge està dedicat als actes religiosos. Després de la missa en la porta de l'ermita de Sant Antoni se fa la benedicció dels animals i la desfila de les cavalleries i el repartiment del pa beneït.

El dia 17, festivitiat del Sant, durant tot lo dia es celebrarà el Porrat de Sant Antoni; i fins a l'any que ve. O, mes be, fins al 3 de febrer, festivitiat de **Sant Blai**, que, encara que en no tanta força, te el seu propi porrat en Oliva.

LES CALDERES AL FOC

Parlem del carabassí

Dins de les hortalices, la **carabassinera** és una planta molt productiva i fàcil de cultivar; el seu fruit, el carabassí, és molt popular i es pot trobar durant tot l'any en qualsevol mercat, generalment a preus assequibles.

El **carabassí** presenta una forma cilíndrica, d'uns 15 a 20 cm. de llargària, en un colorit verdós obscur o clar, però sempre d'un brillant immillorable, per lo natural. La millor qualitat per al consum la presenta un poc abans de la seua maduració, açò és, quan encara està verdós i les seues llavorettes no han quallat, puix és quan al mastegar-les són pràcticament imperceptibles, de tan tendres. Té **infinitat d'aplicacions culinàries**, tant com a plat principal com en guarnicions acompanyant carn o peix. Igualment, rostidet al forn en una miqueta d'oli i una pixca de sal, poc més o menys lo mateix que fem en les carhofes; en la mescla per a la preparació de la titaina és imprescindible i, en tot cas, sempre resulta molt agradable al paladar.

Per una altra banda, el carabassí no ofereix importants **valors alimenticis** i és altament **digerible**; el contingut proteínic és escàs, encara que d'estimables propietats diürètiques; molt recomanable per a la dieta d'aprimar-se. Sucres en té només que un 2% i en cendres no aplega a l'1%, no conté lípids i el residu sòlid del fruit és d'un 6%.

El seu **cultiu** és generós per tot lo món a on les temperatures no baixen molt dels zero graus, encara que hui els hivernàculs s'acomoden a lo que els llauradors-industrials desigen. En tota la conca del **Mediterràneu** hi ha produccions de boníssima qualitat, en **Espanya** especialment en tot lo **Regne de València, Múrcia, Almeria** i en **Màlaga**, llocs des d'a on s'exporta en quantitats considerables a tota Europa. Les varietats més reconegudes són: *Blanc Precoç, Vert Hortolà, Vert Perfection, Black Beauty, etc.*

La carabassinera (**Cucurbita pepo**), és una planta herbàcea anyal, de la família de les **cucurbitàcees**; brot robust i estriat que arriba fins a un metro de llargària, de fulles hispides, lobulades en ret, i grans pedúnculs sems. La planta produeix, perfectament separades, flors mascles i femelles; les femelles es transformen en fruits comestibles i les mascles es desenrollen molt vigoroses, de color dorat molt vistós i de gran bellea.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

AA. VV.

Apunts Il·literaris sobre pintura valenciana

Col. Cresol Lliterari, 16. Ed. Aellva-L'Oronella.
València C., 2011 (176 pàgines)

Acaba de vore la llum, en el lema **Apunts Il·literaris sobre pintura valenciana**, el número 16 de la col·lecció **Cresol Lliterari**, editat per l'**Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana** en col·laboració en l'editorial **L'Oronella**.

El llibre recull les ponències de les **XX Jornades dels Escriptors**, impartides enguany per destacats pintors i especialistes en art (**Conrado Mesguer, Alex Alemany, Francesc Mascarós, Milagro Ferrer, Jaume Chornet** i **Nàssio Bayarri**, en introducció de **Pura Benito** i **Vicent Ramon Calatayud**), que nos parlen de la vida i de l'obra de sis eminents pintors valencians del segle XX (**Joaquim Sorolla, Fernando Cabrera Cantó, Josep Segrelles, Genaro Lahuerta, Lluís Arcas** i **Francisco Lozano**).

Junt ad este excelent treball –que combina l'estudi de figures molt conegudes en una aproximació a altres artistes no tractats en profunditat fins al moment–, s'inclou un interessant material gràfic, consistent en la reproducció d'algunes obres significatives dels pintors estudiats i dels propis ponents de les Jornades.

Òscar Rueda

Rogle en Internet

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en: www.rogleconstantillombart.com
www.cardonavives.com, www.pjvalencianista.org, www.acciorv.com

Presentació de La Veu del Rogle

El passat dia 2 de desembre, a les 19:30, el **Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana** presentava el llibre que du per títol **La Veu del Rogle. 50 reflexions valencianistes**, editat per **Mosseguello**.

La presentació estigue a carrec de tres representants de l'associació: Josep Peiró, Mª Ampar Masià i Juli Moreno; i contà en la participació de **Mª Dolores García Broch** que, com a prologuista, tingue també la deferència d'iniciar els parlaments. En la seua intervenció lloà el treball que realisa el **Rogle** en cada publicació mensual, a modo de revista, puix –afirmà– contribueix a fer actuals i a posar a l'abast del públic en general tota una sèrie d'informacions relacionades en el patrimoni, en l'història, en l'oci, en el món editorial..., però sobre tot en l'actualitat valenciana, per mig dels seus editorials.

IMAGE DE LA SALA DURANT L'ACTE

En una sala de la **Biblioteca Al-Russafi** plena d'amics i convidats li seguí en la tanda de paraules el secretari, **Jospe Peiró**, que, projectant imatges que acompanyaven la seua intervenció, feu una breu panoràmica de com sorgí l'entitat i quines son les seues activitats més destacables.

La vicepresidenta, **Mª Ampar Masià**, centrà a l'auditori en l'orige immediat del llibre. Parlà del **Rogle** com a revista, de les seccions que son habituals, dels col·laboradors, aixina com de la freqüència en la que es publica. També comentà diferents qüestions relacionades en l'obra que es presentava ans de cedir la paraula al president.

Juli Moreno parlà de com havia sorgit l'idea de la publicació i de quins objectius es perseguen en esta edició, la qual arreplega els primers 46 editorials, publicats en els 50 primers numeros del **Rogle**, ademes del prolec de **García Broch** i l'epilec de **Xavier Robles** –president de ARV–, que junt en una presentació i una reflexió final, arredonixen les 50 reflexions del títol.

En paraules de Juli Moreno, el llibre vol ser una aportació crítica i documental dels temes que mes importància han tingut en relació en la llengua i la cultura valencianes des de 2006, fins a 2010. Si be destaca en proporció la temàtica relacionada en la llengua valenciana (sobre el seu us, normativisació, normalisació...) també es tracten temes patrimonials, econòmics, socials i, com no, polítics.

La gent del **Rogle** –que aixina es coneix als membres que integren l'associació– es mostrava satisfeta per haver segut capaços, en modestia, de vencer el repte que es posaren i fer que el llibre arribe alla a on la revista que editen no ho fa, i sobre tot que supere la perdurabilitat de la mateixa.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Se diu d'allo que te facilitat per a moure's o ser mogut. Insegur, en poca fermea.
2. Gracia i prestancia que mostra una persona en la manera de moure's, parlar, o en l'eixecucio d'alguna activitat. Amabilitat i cortesia.
3. Especia de color ocre, extreta de la corfa d'un arbre, molt aromatica i de sabor agradable, la qual, molta o en rama, s'utilisa com a condiment en la preparacio de plats dolços o en rebosteria.
4. Cadascuna de les porcions de neu que cauen al nevar.
5. Essencia o manera de ser d'alguna persona, animal o cosa. Conjunt, orde i disposicio de tot allo que compon l'univers fisic. Tot lo que s'origina pel proces natural de la creacio.
6. Acte religios que se repetix sempre de la mateixa manera, d'acort en unes normes establides. Conjunt de regles prescrites per a la realisacio dels actes propis del cult d'una religio. Costum, cerimonia.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS:

1. Disminuir, reduir. Fer-se de menor tamany, altura, intensitat, o menys numeros, important, etc.
2. Teixit suau i delicat, de seda, llana, cotó, o qualsevol atra fibra, tupit per una cara i en pel curt i dens per l'atra, llaugerament inclinat en una mateixa direccio.

		1.		2.				
1.		-	-	-	-	-	-	Ç
2.	<u>G</u>	-	-	-	-	-	-	
3.		-	-	<u>E</u>	-	-	-	
4.		-	-	-	-	<u>V</u>	-	
5.		-	-	<u>I</u>	-	-	-	-
6.		-	-	-	-	<u>O</u>	-	

CANÇO DE NADAL

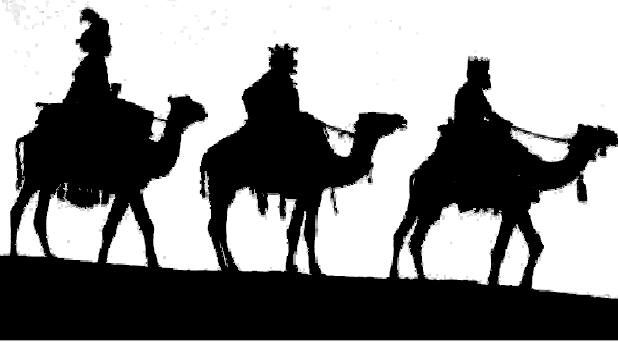
Ball dels "Reixos"

Ya venen els "Reixos"
per la costereta
i al "Ninyet" li porten
una **caroteta** (bis)
una **caroteta**.

Ya venen els "Reixos"
per dalt de la **bassa**
i al "Ninyet" li porten
una carabassa (bis)
una carabassa.

Ya venen els "Reixos"
per dalt de la parra
i al "Ninyet" li porten
una botifarra (bis)
una botifarra.

Ya venen els "Reixos"
per dalt de la Missa
i al "Ninyet" li porten
una llonganiça (bis)
una llonganiça.

Canço popular de **Moixent**

GLOSSARI

S'han respectat les paraules entre cometes del text original, puix es tractava de transcriure lliteralment la canço. A continuacio se dona la corresponent explica-

cio, ademes d'unas atres definicions.
"Ninyet" es un castellanisme per "Chiquet"
Bassa: Forat ample fet en terra en el que s'acumula aigua.

Caroteta: Diminutiu de carota, que es un barret per als chiquets de bolquers.
"Reixos": Forma coloquial de Reis que s'aplica exclusivament als que protagonisen l'Epifania.

Solucio:

Verticals: 1. MINVAR 2. VELLUT
1. MOVEDIC 2. GENTILEA 3. CANELLA 4. VOLVA 5. NATURALALEA 6. RITO

I RECORDA...La nostra primera paraula es **minvar**. L'accio i efecte de minvar, es dir, la falta o escassea d'alguna cosa, se diu **minva** o **minvada**. Se diu **minvant** ad allo que minva o està en proces de minvar. Eix.: *Ha minvat el numero d'accidents esta fi de semana. / La minva de naiximents es un problema per al sosteniment de l'economia. / La lluna està en quart minvant.*
La nostra segona paraula es **vellut**. El **velluter** es l'artesa que treballa en la fabricacio del vellut. Se diu **vellutat** ad allo que es paregut al vellut, en una finor i suavitat comparables. Eix.: *El vestit de l'amfitriona era de vellut roig. / Les fulles de la violeta africana son vellutades.*